

[Bertel Dahlgaard.]

af en følelse af, at en politisk epoke er afsluttet, og at vi nu skal lægge grunden til en ny.

Jeg har under mine bemærkninger her på et punkt strejft de militærpolitiske problemer. Der er et enkelt spørgsmål, jeg gerne vil rette til regeringen og forsåvidt også til socialdemokratiet. Som bekendt har spørgsmålet om stationering af fremmede tropper på danske flyvebaser i fredstid været drøftet meget indgående i offentligheden i de sidste måneder. Når i 1949 ved Danmarks tiltræden af Atlantpagten den daværende udenrigsminister og de tre Atlantpartier erklærede, at en sådan stationering i fredstid ikke ville kunne tænkes, så var det jo udfra den tanke, at en sådan handling ville kunne bidrage til øget international spænding i stedet for den afspænding, der er Danmarks interesse. Under den drøftelse, som siden har fundet sted i offentligheden, er det kommet til at stå mere og mere klart, at sagen også har en anden vigtig side. Det synes givet, at hvis Danmark i fredstid permanent har fremmede styrker på danske flyvepladser, da er det på forhånd givet, at ethvert krigsudbrud af betydning i forholdet mellem øst og vest øjeblikkelig vil drage Danmark med ind i krigen, ligegyldigt i hvilke egne krigen udbræder. Med de fremmede troppers tilstedeværelse må der regnes med, at Danmark i et sådant øjeblik selv er uden enhver indflydelse på spørgsmålet krig eller fred. Derfor er dette basespørgsmål efter vor anskuelse et af de mest skæbnesvangre for vort land. Nu skydes det af regeringen — og i hvert tilfælde af socialdemokratiet — stadig hen i det uvisse, hvorledes man vil stille sig til spørgsmålet til sin tid. Det forekommer mig, at befolkningen stående foran et valg har et rimeligt krav på at vide, hvilken principiel stilling regeringen og socialdemokratiet indtager. Hvis man ikke mener at kunne eller ville svare herpå, vil jeg gerne i dag rette det spørgsmål til regeringen og de tre partier, om man vil være indforstået med, hvis man efter valget måtte beslutte sig til at tillade en sådan stationering af fremmede tropper i fredstid, da ikke at træffe afgørelse i denne sag, forinden spørgsmålet har været forelagt befolkningen ved en folkeafstemning. Dette spørgsmåls afgørelse kan indebære sådanne konsekvenser for landet, at jeg synes, befolkningen har krav på at få det forelagt

under den ene eller den anden form. Jeg tillader mig i denne forbindelse at minde om, at Norge stadig fastholder sit oprindelige standpunkt at afvise. Dette i forbindelse med Norges udsættelse af indførelse af 18 måneders tjenestetid er noget af det, der stærkt fremhæver overfor os danske, at Norge formår at føre en forsigtigere og klogere og mere selvstændig Atlantpolitik end Danmark, der med den nuværende udenrigsminister kun synes at kende ordet ja.

Må jeg slutte med at omtale en valgavis, udsendt af det konservative folkeparti, som jeg i morges fik stukket ind i brevkassen. Valgbladet bærer forårets og håbets grønne farve. På forsiden står med vældige typer valgdagens konservative parole. Det er den Søren Kierkegaardske berømte appel til det enkelte menneskes samvittighed: enten-eller. Måske vil det være lidt vanskeligt at forestille sig den højtærede udenrigsminister i Søren Kierkegaards skikkelse, hvor i så høj grad det materielle var erstattet af ånd; i hvert tilfælde må man formentlig tænke sig den berømte paraply erstattet med et gevær.

Det konservative enten-eller kan imidlertid give anledning til andre aktuelle betragtninger. Dette enten-eller forklæres i valgavisen på den måde, at valgdagen kun indeholder to muligheder: enten konservativ-venstre eller socialdemokratiet. Det, man her først lægger mærke til, er, at der slet ikke eksisterer et enten-eller i forholdet mellem venstre og konservative. Der er ikke levnet vælgerne plads til at ræsonnere over dette valg, om man skal stemme på konservative eller på venstre. Nej, det slås faktisk fast, at venstre og de konservative her er to siamesiske tvillinger. Vil man giftes med den ene, må man også giftes med den anden. Jeg er ganske sikker på med mit kendskab til den højtærede statsminister, at det vil virke i høj grad beroligende på ham, at alle de skarere, der trænger sig om den højtærede udenrigsminister, også er hans. Måske kan han endda ved dette masseopbud, skal vi sige, holde sin forsvarsminister oven vande. Omvendt vil vælgerne, der stemmer på statsministeren og hans parti, selvfølgelig føle sig i tilsvarende grad trygge ved, at deres stemmer indeholder en lige så stor styrkelse af udenrigsministeren.

Der må dog alligevel være noget galt ved dette konservative enten-eller. Jeg har i denne tale omtalt en meget vigtig side af